

ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „PELĖDŽIUKAS“ SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiaulių lopšelio-darželio „Pelėdžiukas“ smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – aprašas) nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą lopšelyje-darželyje.
2. Aprašo tikslas – padėti užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškomis aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.
3. Apraše *vartojamos sąvokos*:
 - 3.1. *patyčios* – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):
 - 3.1.1. *žodinės patyčios*: pravardžiavimas, grasinimas, uėjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
 - 3.1.2. *fizinės patyčios*: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
 - 3.1.3. *socialinės patyčios*: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;
 - 3.1.4. *elektroninės patyčios*: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.
 - 3.2. *patyčias patiriantis vaikas* – ugdytinis, iš kurio yra tyčiojamasi;
 - 3.3. *besityčiojantysis* – ugdytinis ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;
 - 3.4. *patyčias patiriantis suaugęs* – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio lopšelio-darželio bendruomenės nariai;
 - 3.5. *patyčių stebėtojas* – lopšelio-darželio bendruomenės narys, matantis ar žinantis apie patyčias;
 - 3.6. *patyčių prevencija* – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis švietimo įstaigos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;
 - 3.7. *patyčių intervencija* – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant ugdytinių tėvus (globėjus, rūpintojus);
 - 3.8. *patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną* – patyčių situacijos lopšelyje-darželyje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.
 - 3.9. *smurtas* – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą;
 - 3.9.1. *fizinis smurtas* – vienkartinis įvykis arba pasikartojantys, ilgą laiką besitęsiantys veiksniai. Fizinio asmens sukelta fizinė žala gali varijuoti nuo bendro nubrozdinimo, mėlynių, iki kaulų lūžių ar net gyvybei grėsmingų sužalojimų.
 - 3.9.2. *psichologinis smurtas* – atstūmimas, menkinimas, fizinis ir emocinis apleistumas, ignoravimas ir kt.
 - 3.9.3. *seksualinis smurtas* – seksualiniai santykiai, lytinių organų demonstravimas vaikams, vaiko įtraukimas į pornografinę veiklą ir kt.;

3.9.4. *vaiko nepriežiūra* – fizinis apleistumas, kai netenkinami vaiko fiziologiniai ir higienos poreikiai, emocinis apleistumas, kai nebendraujama su vaiku, nesidomima jo interesais, socialinis apleistumas, kai nesirūpinama vaiko išsilavinimu ir socializacija.

3.10. *Artima aplinka* – aplinka, kurią sudaro asmenys, siejami arba praeityje sieti sutuoktiniais, partnerystės, svainystės ir kitais artimais ryšiais, taip pat asmenys kartu gyvenantys ir tvarkantys bendrą ūkį.

3.11. *Smurtas artimoje aplinkoje* – artimoje aplinkoje veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, turtinę (ar) neturtinę žalą.

3.12. *Smurtą artimoje aplinkoje patyręs asmuo* – asmuo prieš kurį panaudotas smurtas artimoje aplinkoje, taip pat vaikas, tapęs smurto artimoje aplinkoje liudininku, ir (ar) vaikas, gyvenantis artimoje aplinkoje, kurioje buvo smurtauta.

3.13. *Smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantis asmuo* - asmuo, prieš kurį pagrįstai įtariamas, gali būti panaudotas smurtas artimoje aplinkoje.

3.14. *Specializuotos kompleksinės pagalbos centras (toliau – SKPC)* – juridinis asmuo ar jo padalinys, kuriam suteikta teisė teikti specializuotą kompleksinę pagalbą smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims.

II SKYRIUS SMURTO IR PATYČIŲ VYKDYMAS LOPŠELYJE-DARŽELYJE

4. Įstaigos vadovas:

4.1. tvirtina aprašą;

4.2. atsako už saugios, sveikos, užkertančios kelią bet kokiems smurto ir patyčių apraiškoms, emociškai saugios ugdymosi aplinkos mokykloje kūrimą, puoselėjimą, reagavimą ir smurtą ir patyčias pagal apraše numatytą veiksmų seką.

5. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja lopšelio-darželio direktoriaus pavaduotojas ugdymui.

6. Vaiko gerovės komisijos nariai:

6.1. mokslo metų pabaigoje atlieka lopšelyje-darželyje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;

6.2. remiantis surinktos informacijos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos planą;

6.3. esant poreikiui teikia siūlymus įstaigos vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos srityje.

7. Lopšelis-darželis sudaro sąlygas vaikų socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymui įgyvendinant prevencines intervencines programas rekomenduojamas Švietimo ir mokslo ministerijos.

8. Lopšelis-darželis puoselėja pozityvias vertybes ir bendruomeniškumą:

8.1. darbuotojo veikla ir elgesys atitinka puoselėjamas vertybes;

8.2. susitarta dėl elgesio normų, kurios įtvirtintos lopšelio-darželio darbo tvarkos taisyklėse;

8.3. lopšelis-darželis bendradarbiauja su ugdytinių tėvais, skatina aktyviai dalyvauti sprendžiant smurto ir patyčių atvejus ugdymo įstaigos aplinkoje.

III SKYRIUS SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA

9. Smurto ir patyčių intervencija lopšelyje-darželyje vykdoma vadovaujantis Šiaulių lopšelio-darželio „Pelėdžiukas“ reagavimo į smurtą ir patyčias ir pagalbos joms įvykus sistemą (priedas Nr. 1).

10. Visais smurto ar įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas lopšelio-darželio bendruomenės narys:

10.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą/patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

10.2. kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba), jei vaikui reikia pagalbos;

10.3. informuoja direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias ir smurto atvejus.

11. Direktorius pavaduotojas ugdymui gavęs informaciją apie įtariamą ar įvykusį smurtą ir patyčias:

11.1. įpareigoja ugdymo įstaigos socialinį pedagogą išsiaiškinti situaciją, nustatyti ar tai smurto ir patyčių atvejis;

11.2. informuoja įstaigos vadovą apie esamą situaciją;

11.3. įpareigoja socialinį pedagogą užpildyti pranešimo apie smurto ir patyčias formą (priedas Nr.2) ir ją perduoti Vaiko gerovės pirmininkui;

11.4. įpareigoja socialinį pedagogą koordinuoti tolesnę situacijos stebėseną.

12. Vaiko gerovės komisijos pirmininkas gavęs užpildytą formą (priedas Nr.2) registruoja ją smurto ir patyčių registracijos žurnale (priedas Nr. 3).

13. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

13.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, kt. priemonės) (priedas Nr. 4);

13.2. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

14. Įstaigos vadovas gavęs informaciją apie smurto ir patyčių atvejį lopšelyje-darželyje:

14.1. sukviečia suinteresuotus asmenis ir įvertina turimą situaciją;

14.2. apie smurtą artimoje aplinkoje patiriantį asmenį įstaigos vadovas informuoja Šiaulių miesto pedagoginę psichologinę tarnybą (PPT) ir Šiaulių miesto SKPC;

14.3. apie smurtą artimoje aplinkoje patyrusį asmenį įstaigos vadovas informuoja Šiaulių miesto pedagoginę psichologinę tarnybą (PPT), Šiaulių miesto SKPC ir Šiaulių miesto vyriausiąją policijos komisariatą (VPK);

14.4. bendradarbiauja su suinteresuotomis institucijomis dėl įvykusio smurto ir patyčių atvejo.

15. Smurtą ir/ar patyčias patiriančio ugdytinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba tėvai (globėjai, rūpintojai) žinantys apie lopšelio-darželio grupėje vykstantį smurtą ir patyčias nedelsiant informuoja grupės mokytoją ir/ar administracijos atstovus apie ugdytinio patiriamą smurtą ir patyčias, jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku ar asmeniškai).

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Visi dokumentai, esantys ugdytinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su ugdytiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti ugdytinio teises ir teisėtus interesus.

17. Visi bendruomenės nariai su Aprašu supažindinami pasirašytinai.

18. Ugdytinių tėvus (globėjus) su Aprašu supažindina pasirašytinai atsakingi darbuotojai (3 priedas).

19. Aprašas skelbiamas lopšelio-darželio internetinėje svetainėje <https://peledziukas.tavodarzelis.lt/>

PRITARTA

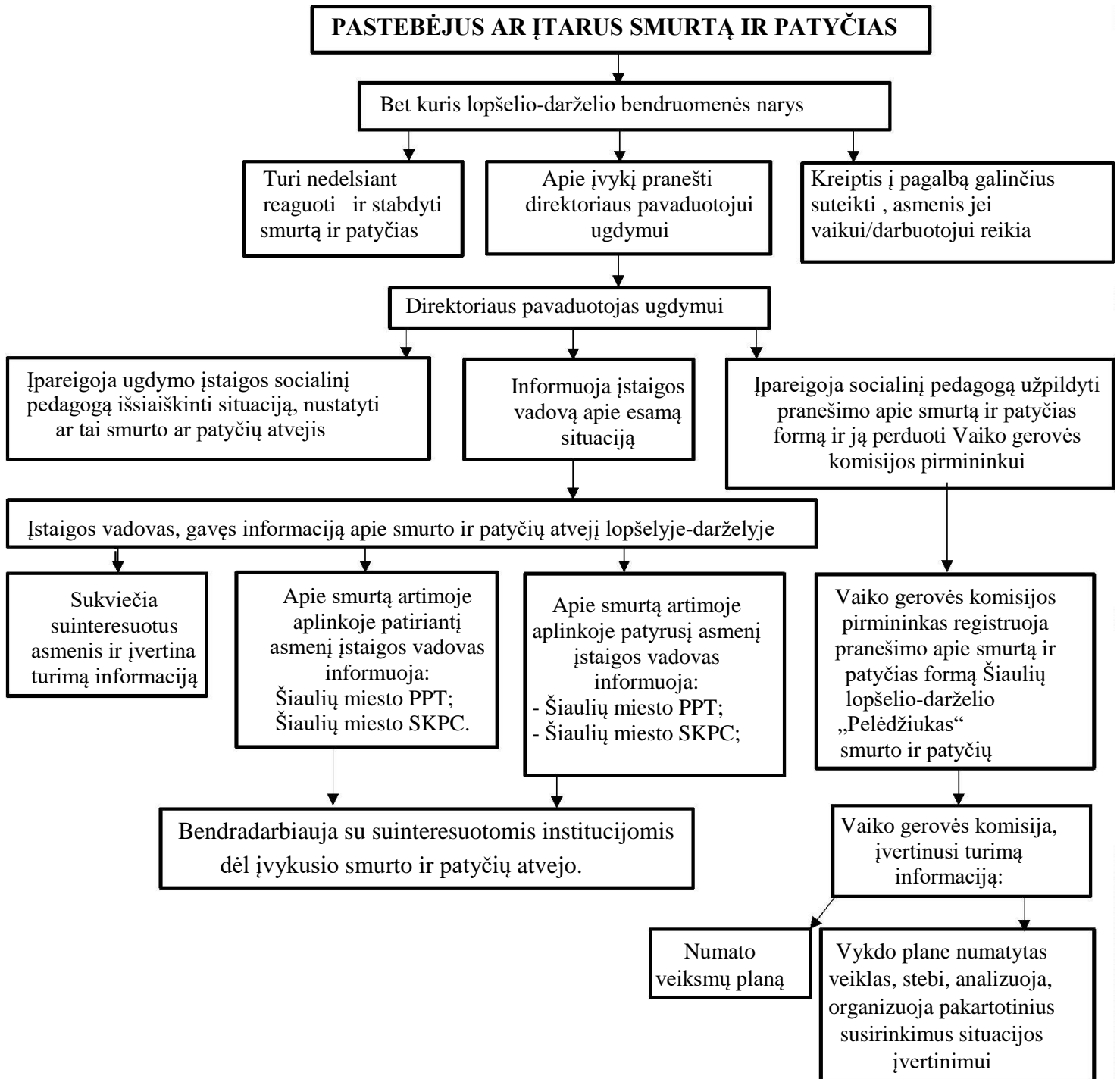
Šiaulių lopšelio-darželio „Pelėdžiukas“

Pedagogų tarybos 2024-12-09

protoliniu nutarimu

(protokolas Nr. PT-4)

ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „PELĖDŽIUKAS“ REAGAVIMO Į SMURTAŲ IR PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS SISTEMA

**ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO “PELĖDŽIUKAS”
PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA****PRANEŠIMAS APIE SMURTĄ/PATYČIAS**

_____ Nr. _____
(data) (smurto ir patyčių registracijos žurnale)

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie smurtą/patyčias	
Kas pranešė apie smurtą/patyčias (vardas, pavardė)	
Kur įvyko smurtas/patyčios (vieta)	
Kada įvyko (data, val.)	
Patyčių forma (apibraukti)	
Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, ujjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir pan.	
Fizinės: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkalbinėjimas, turtinė žala ir pan.	
Socialinės: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir pan.	
Elektroninės: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant suteršti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir pan.	
Smurto forma (apibraukti) :	
Fizinis – vienkartinis įvykis arba pasikartojantys, ilgą laiką besitęsiantys veiksmai. Fizinio smurto sukelta fizinė žala gali varijuoti nuo lengvo nubrozdinimo, mėlynių iki kaulų lūžių ar net gyvybei grėsmingų sužalojimų.	
Psichologinis – atstūmimas, menkinimas, fizinis ir emocinis apleistumas, ignoravimas ir kt..	
Seksualinis – seksualiniai santykiai, lytinių organų demonstravimas vaikams, vaiko įtraukimas į pornografinę veiklą ir kt..	
Vaiko nepriežiūra – fizinis apleistumas, kai netenkinami vaiko fiziologiniai ir higienos poreikiai, emocinis apleistumas, kai nebendraujama su vaiku, nesidomima jo interesais, socialinis apleistumas, kai nesirūpinama vaiko išsilavinimu ir socializacija.	
Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	

Duomenys apie smurto/patyčių dalyvius:

Asmens, patyrusio smurtą/ patyčias, vardas, pavardė (jei vaikas, nurodoma ir grupė)	
Asmens, kuris smurtauja/tyčiojasi, vardas ir pavardė (jei vaikas, nurodoma ir grupė)	
Asmens, stebėjusio smurto/patyčias, vardas ir pavardė (jei vaikas, nurodoma ir grupė)	

Stebėto įvykio aprašymas

--

Veiksmų po įvykio planas

Su asmeniu patyrusiu smurtą/ patyčias	
Su asmeniu, kuris smurtauja/tyčiojasi	
Su stebėtojais	
Su smurto/patyčių dalyvių tėvais (globėjais)	
Su kitais Lopšelio-darželio darbuotojais	
Kita (įrašyti)	

**ŠIAULIŲ VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „PELĖDŽIUKAS“
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS – INTERVENSIJOS
VEIKSMŲ PLANAS**

Įvykio, situacijos dalyviai	Veiksmai	Data	Laukiamas rezultatas
Patiriantis arba patyręs smurtą ir patyčias vaikas/suaugęs.			
Smurtaujantis ir besityčiojantis vaikas/suaugęs.			
Stebėtojas (-ai) vaikas (-ai) / suaugęs (-usieji).			
Smurto ir patyčių dalyvių tėvai, globėjai (rūpintojai):			
Kiti lopšelio-darželio darbuotojai:			
Kita (įrašyti):			